

Sprawozdanie
z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny
i systemu pieczy zastępczej
za 2019 rok

ustawa o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej
(t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1111, 928, 1818)

Na podstawie art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przygotowano zostało roczne sprawozdanie z realizacji zadań z tego zakresu. W terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt składa radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Do realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny Wójt Gminy Ornontowice Zarządzeniem nr 050.0446.2018 z dnia 10 sierpnia 2018 roku wyznaczył Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach.

Do zadań własnych gminy w myśl art. 176 wspomnianej na wstępie ustawy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c. prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a. (uchylona),
 - b. podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - c. kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 6) sporządzenie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywania ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3,

7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Na terenie Gminy Ornontowice powyższe zadania w roku 2019 realizowane były w następujący sposób:

Gmina Ornontowice w 2019 roku podejmowała działania w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 przyjętego Uchwałą nr XXXVIII/320/17 Rady Gminy Ornontowice z dnia 20 grudnia 2017 roku.

Program zakłada **cel główny**, którym jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

Cel ten ma być realizowany przez **cele szczegółowe** takie jak:

1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:

- a) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
- b) pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniechań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
- c) konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:

- a) objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych na terenie placówek oświatowych,
- b) monitorowanie zagrożeń dot. sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z Gminnym Ośrodkiem Zdrowia w Ornontowicach,
- c) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej między innymi poprzez przyznawanie zasiłków.

3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:

- a) umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,
- b) umożliwienie dzieciom z rodzin przeżywającym trudności korzystania z pomocy świetlicy środowiskowej w Ornontowicach, która przy wsparciu asystenta rodziny pomaga w opiece i wychowaniu dzieci,
- c) pomoc w dostępie rodzinom przeżywającym trudności do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego,
- d) pomoc w dostępie rodzinom do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.

4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących poprzez:

- a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym z placówkami służby zdrowia,
- b) motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień - współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktem Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Środków Psychotropowych oraz Ofiar Przemocy, podjęcie terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej - współpraca z Policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy,
- c) angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętność planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy,
- d) angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo - wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- e) współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.

5. Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:

pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny.

6. Podejmowanie działań profilaktycznych poprzez:

a) udział w ogólnopolskich programach/ kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie,

b) udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu poprawę jakości życia rodzin.

Adresatami programu są rodziny wychowujące dzieci, zamieszkujące na terenie Gminy Ornontowice borykające się w wieloma trudnościami m.in. przemocą w rodzinie, uzależnieniami, ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych m.in., których dzieci zostały umieszczone w zastępczych formach opieki w tym pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązuje gminę do zapewnienia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej wsparcia i pomocy asystenta rodziny.

ASYSTENT RODZINY

Asystent rodziny przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Termin „asystent” został wyprowadzony od słowa „asysta”, które jest określeniem na osobę towarzyszącą komuś, współobecną, pomagającą, będącą w pogotowiu. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

W roku 2019 w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Ornontowicach był zatrudniony jeden asystent rodziny (1 etat, umowa o pracę). Gmina Ornontowice otrzymała na ten cel dotację z budżetu państwa na dofinansowanie kosztów wynagrodzenia asystentów rodziny w ramach „Programu Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej na rok

2019” na podstawie umowy Nr PSVI.943.8.42.2019 w wysokości: 15.320,00 zł. Całkowity koszt zadania w roku 2019 wyniósł: 48 330,41 zł, z czego 33 010,41 zł to środki własne gminy.

Asystent rodziny w roku 2019 obejmował wsparciem 17 rodzin z czego 3 rodziny były zobowiązane przez sąd do pracy z asystentem rodziny. Liczba dzieci w rodzinach wyniosła 37.

W rodzinach tych podejmowane były działania w zakresie:

- wzmocnianie roli i funkcji rodziny,
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny, budowania kompetencji i postaw wychowawczych poprzez indywidualne konsultacje wychowawcze oraz udzielanie wsparcia dla rodziców mających trudności wychowawcze z dziećmi,
- poprawy ich sytuacji życiowej, w tym zdobywaniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, racjonalnego gospodarowania budżetem domowym,
- utrzymywania higieny i pielęgnacji,
- monitorowania z pedagogami i wychowawcami absencji i realizowania obowiązku szkolnego dzieci,
- udzielanie rodzinom pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- przedstawiania ofert pracy, szkoleń w zakresie podnoszenia kwalifikacji i zdobywania nowych umiejętności,
- motywowania osób z problemem alkoholowym do podejmowania lub kontynuowania terapii,
- współpracy z instytucjami wspierającymi rodzinę takimi jak Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rejonowy, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły i przedszkola,

- poprawy relacji między członkami rodziny.

Ważnym aspektem w pracy asystenta rodziny z rodzinami z różnego rodzaju problemami jest doskonalenie i rozwijanie kompetencji zawodowych.

W roku 2019 r. asystent rodziny uczestniczył w trzech szkoleniach oraz jednej konferencji z następującego zakresu: „Ustawa o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej w praktyce – projektowane zmiany, aktualności 2019”; „Narzędzia i metody diagnozy rodziny”; „Używanie substancji psychoaktywnych przez młodzież”; „Interdyscyplinarność służb społecznych jako fundament w systemie pomocy dziecku i rodzinie w kryzysie”.

PLACÓWKA WSPARCIA DZIENNEGO

Zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w formie placówki wsparcia dziennego realizowała **Świetlica Profilaktyczno – Wychowawcza i Terapeutyczna w Ornontowicach**. Świetlica podejmuje działania opiekuńczo – wychowawcze dla uczniów Zespołu Szkolno – Przedszkolnego. Świetlica zapewnia dzieciom warunki prawidłowego rozwoju fizycznego i psychicznego, opiekę zdrowotną obejmującą świadczenia profilaktyczne, pomaga w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych, zapewnia wychowankom jeden posiłek oraz pomoc w nauce i odrabianiu lekcji, sportowe i komputerowe.

Szczegółowe sprawozdanie będzie przedłożone przez ww. placówkę.

POBYT DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Gmina Ornontowice w roku 2019 przeznaczyła na pobyt dzieci w zastępczej formie opieki kwotę 114 080,53 zł.. Opłacono z tego pobyt 12 dzieci z czego 8 przebywało w rodzinach zastępczych, natomiast 4 w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

Dla porównania w latach poprzednich koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej wyniósł:

- w 2018 roku – wartość realizacja zadania: 119 996,88 zł (12 dzieci)

- w 2017 roku – wartość realizacja zadania: 70 549,88 zł (10 dzieci)

- w 2016 roku – wartość realizacja zadania: 40 879,47 zł (9 dzieci)

- w 2015 roku – wartość realizacja zadania: 12 897,08 zł (4 dzieci).

Niepokojącym zjawiskiem jest wzrost liczby dzieci przebywających w zastępczych formach opieki.

REALIZATORZY

Realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej w Gminie Ornontowice była prowadzona w sposób zintegrowany, interdyscyplinarny oraz wielopoziomowy. Realizatorami oprócz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ornontowicach były poniżej wymienione jednostki, które podejmowały następujące działania:

Lp.	Instytucja:	Zadania / zakres współpracy:
1.	Urząd Gminy Ornontowice	Wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łaziskach Górnych	<ul style="list-style-type: none">- Udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem.- Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.- Udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze.
3.	Sąd Rejonowy w Mikołowie - Wydział III Rodzinny i Nieletnich	Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.
4.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Mikołowie	<ul style="list-style-type: none">- Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo- resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu.- Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
5.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ornontowicach	<p>Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie Punktu Konsultacyjnego.</p> <p>Wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży (w tym pozalekcyjnych działań opiekuńczo -</p>

		wychowawczych, kulturalno - oświatowych, sportowych i rekreacyjnych) oraz dorosłych. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
6.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Ornontowicach	Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
7.	Punkt Konsultacyjny Osób Uzależnionych od Alkoholu i Środków Psychotropowych oraz Ofiar Przemocy	Konsultacje prowadzone przez terapeutę uzależnień, terapeutę rodzinnego i prawnika.
8.	Komisariat Policji w Orzeszu	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie Gminy Ornontowice. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
9.	Szkoły z terenu Gminy Ornontowice	Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych. Wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci. Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci (zajęcia terapii pedagogicznej, socjoterapeutycznej, pomoc w odrabianiu lekcji) Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
10.	Świetlica Profilaktyczno – Wychowawcza i Terapeutyczna w Ornontowicach	Wspieranie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji, pomoc w nauce, organizacja czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizacja zabaw i zajęć sportowych, stała praca z rodziną dziecka, współpraca z różnymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i rodzinnych dzieci, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci, pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami , kryzysami (rodzinnymi, związanymi z relacjami z rówieśnikami szkolnymi), pomoc dla dzieci i młodzieży pragnącej rozwijać swoje twórcze zainteresowania i talenty oraz uzdolnień mieszkańców przez tworzenie kół zainteresowań, realizacja projektów i programów służących zdrowemu stylowi życia, przeciwdziałaniu uzależnieniom i biernym formom spędzania czasu wolnego.

11.	Gminny Ośrodek Zdrowia w Ornontowicach	Opieka i profilaktyka zdrowotna. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
12.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogicznej w Mikołowie	Umożliwienie rodzinom z dziećmi skorzystania ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i pedagogicznego.
13.	Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.

Szczegółowe informacje z działalności powyższych instytucji zostały zawarte w sprawozdaniach poszczególnych jednostek z realizacji budżetu za 2019 rok.

Sporządziła: Karina Mura

GOPS Ornontowice

Potrzeby Gminy Ornontowice na rok 2020 wynikające z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W zakresie realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina Ornontowice zakłada następujące działania:

- realizacja 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny,
- opracowanie nowego 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na okres 2021-2024,
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez:
 - a) zapewnienia rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
 - c) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - d) ograniczania kosztów Gminy Ornontowice związanych z zatrudnianiem asystentów rodziny poprzez wnioskowanie o wsparcie zadania z dotacji celowej budżetu państwa,
- współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- sporządzania sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie , w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust.3,
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka zagrożonego kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie Gminy Ornontowice.

Sporządziła: Karina Mura

GOPS Ornontowice